

به نام خدا

نام درس:

پژوهش و توسعه حرفه ای ۲

موضوع:

(مراحل اجرای اقدام پژوهی)

۶) توصیف وضعیت موجود و بیان مسئله

بیان مسئله و توضیح وضعیت موجود بایستی در نهایت ما را به طرح یک پرسش کلی رهنمون کند. طرح پرسش نیازمند دانش و مهارت و خود پرسش برخاسته از هدف تحقیق است. هدف بایستی به زبان روشن و دقیق مشخص گردد تا هم معلم پژوهنده بداند در چه مسیری حرکت می کند و هم خواننده گزارش متوجه شود منظور پژوهنده از انجام این پژوهش چیست؟ یک هدف می تواند به اهداف جزئی تقسیم شود. این اهداف، نشان می دهند که سمت و سوی حرکت شما در پژوهش چگونه است و خود این اهداف نشان دهنده ی پرسش های تحقیق می باشند.

ویژگی های پرسش تحقیق

✓ پاسخ پرسش نباید از پیش معلوم باشد.

✓ پرسش بایستی نشان دهنده ی مسئله ای باشد که در کلاس و مدرسه با آن روبرو هستیم.

✓ پاسخ پرسش بایستی بله و خیر باشد؛ بنابراین بهتر است پرسش ها با کلمات استفهام مانند آیا، آغاز نشوند. پیشنهاد می شود پژوهشگر از پرسش هایی که به " چگونه است " ختم می شوند استفاده کند.

✓ پاسخ پرسش بایستی به گونه ای باشد که مشخص کند، شما به عنوان معلم برای رفع مشکل مطرح شده در کلاس یا مدرسه چه خواهید کرد و با همکاران چه کمکی می توانند بکنند.

✓ پرسش بایستی قابل پژوهش بوده و خارج از حیطه ی کاری نباشد. همچنین با امکانات و توانایی های معلم هم خوانی داشته باشد.

✓ پرسش بایستی چندین مرتبه مورد تجدید نظر قرار گیرد. محتوا و شکل پرسش با استفاده از پیشینه ی تحقیق و مشورت با افراد آگاه تغییر می یابد.

✓ پرسش و حل آن مستلزم در اختیار داشتن اطلاعات و داده های لازم باشد. یعنی پرسش عالمانه طرح می شود نه عامیانه

✓ پرسش بایستی در راستای هدف باشد و اگر مبتنی بر هدف نباشد محقق را گمراه می کند.

۷- روش ها و ابزار گردآوری اطلاعات

مدرس: یاسر درتاج

هر پژوهنده در پژوهش حین عمل به دو دسته اطلاعات یا شواهد نیاز دارد. توجه داشته باشیم که تمامی اطلاعاتی که جمع آوری می شوند شواهد لازم برای تأیید یا رد چیزی نیستند. به عبارت دیگر داده ها مترادف با شواهد نیستند. شواهد، داده هایی هستند که برای تأیید یا رد چیزی به کار می روند. مثلاً نمره توصیفی در سطح «خوب» که دانش آموزی در درس علوم کسب می کند نمی تواند شاهد مناسبی برای نشان دادن پیشرفت این دانش آموز تلقی گردد. هنگامی این نمره مفید خواهد بود که **با نمره ی قبلی وی مقایسه گردد**. در پژوهش حین عمل به دو دسته شواهد نیاز داریم. شواهد تشخیصی (نوع اول) و شواهد ارزیابی (نوع دوم). اطلاعات یا شواهد بایستی مرتبط با پژوهش باشد. شواهد نوع اول، نوع مشکل را نشان میدهند و شواهد نوع دوم نشان دهنده ی تغییر در میزان مشکل هستند، شواهد بایستی مرتبط با آزمودنی ها و فرایند پژوهش باشند.

۸- ساماندهی اطلاعات

مدرس: یاسر درتاج

پس از گردآوری اطلاعات با انبوهی از داده های خام روبرو می شویم. سامان دهی اطلاعات سبب می شود تا داده های خام به صورت معنی دار و تحلیل پذیر در آیند. فرمول خاصی برای ساماندهی وجود ندارد. این کار بیشتر به تجربه پژوهش گر بستگی دارد. مثلاً می توان داده های حاصل را بدین صورت ساماندهی کرد: داده های حاصل از مصاحبه با معلمان، داده های حاصل از مصاحبه با والدین، نتایج حاصل از مصاحبه با مسئولان اداره آموزش و پرورش، نتایج حاصل از مصاحبه با اساتید دانشگاه، نتایج خاصا از مشاهدات.

یکی از فنون ساماندهی داده ها رمز گذاری است که در آن برای داده ها رمز یا کد انتخاب می کنیم.

۹- تجزیه و تحلیل داده ها

۱- روش استخوان ماهی

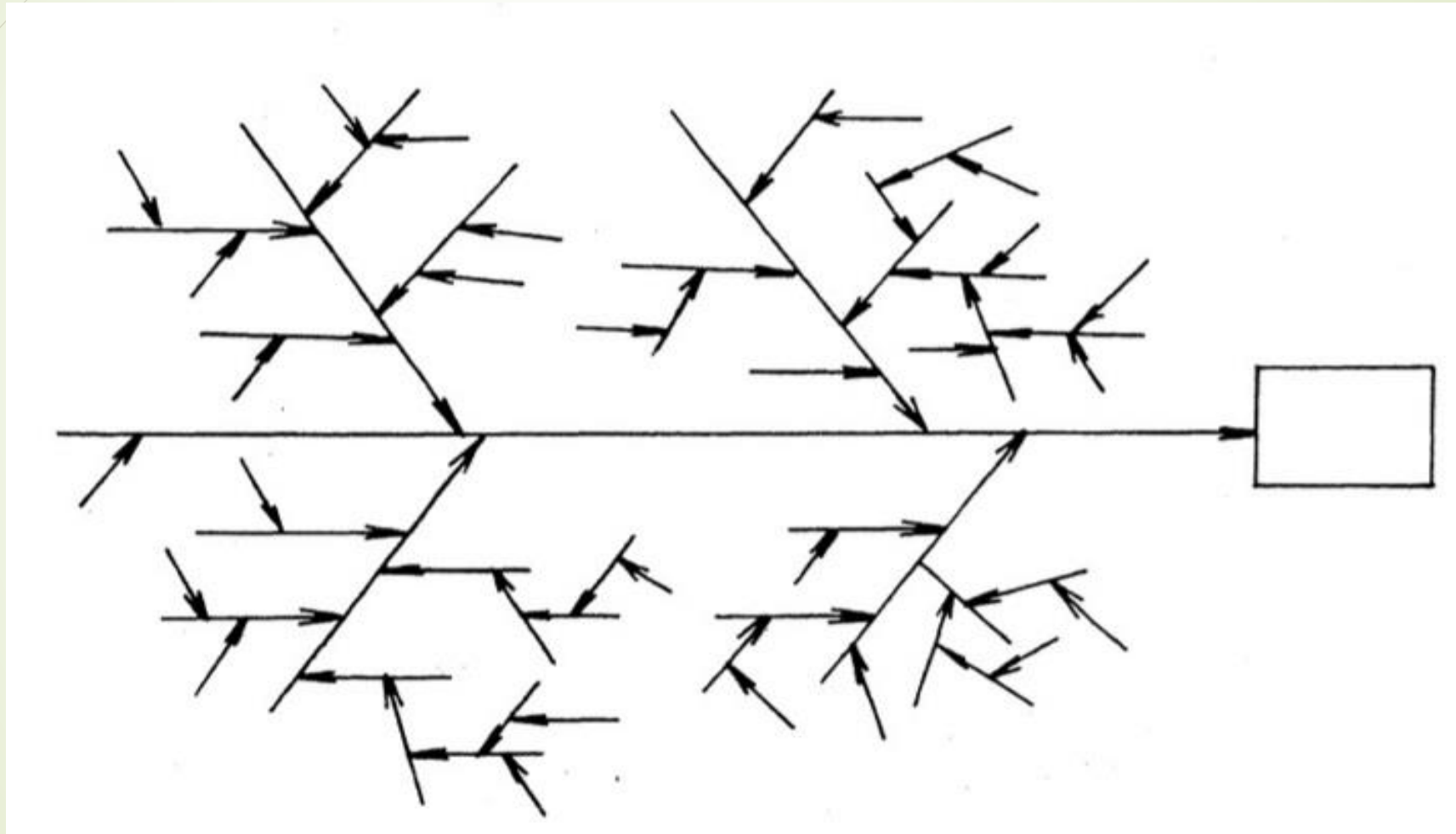
۲- روش شش سوالی

۳- روش تفسیر مفاهیم

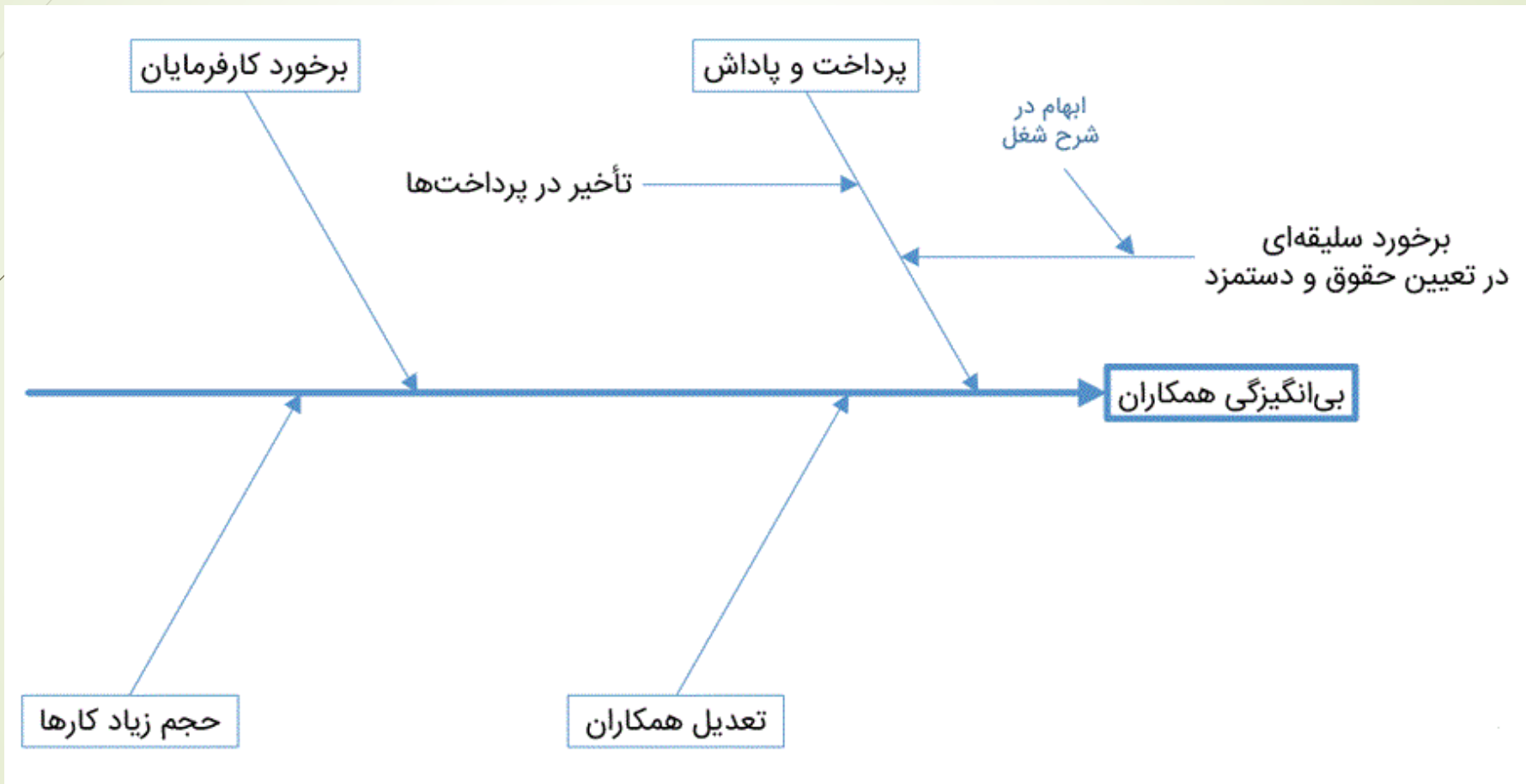
۴- روش تجزیه و تحلیل مسائل

۱- روش استخوان ماهی

مثال:

۲- روش شش سوالی

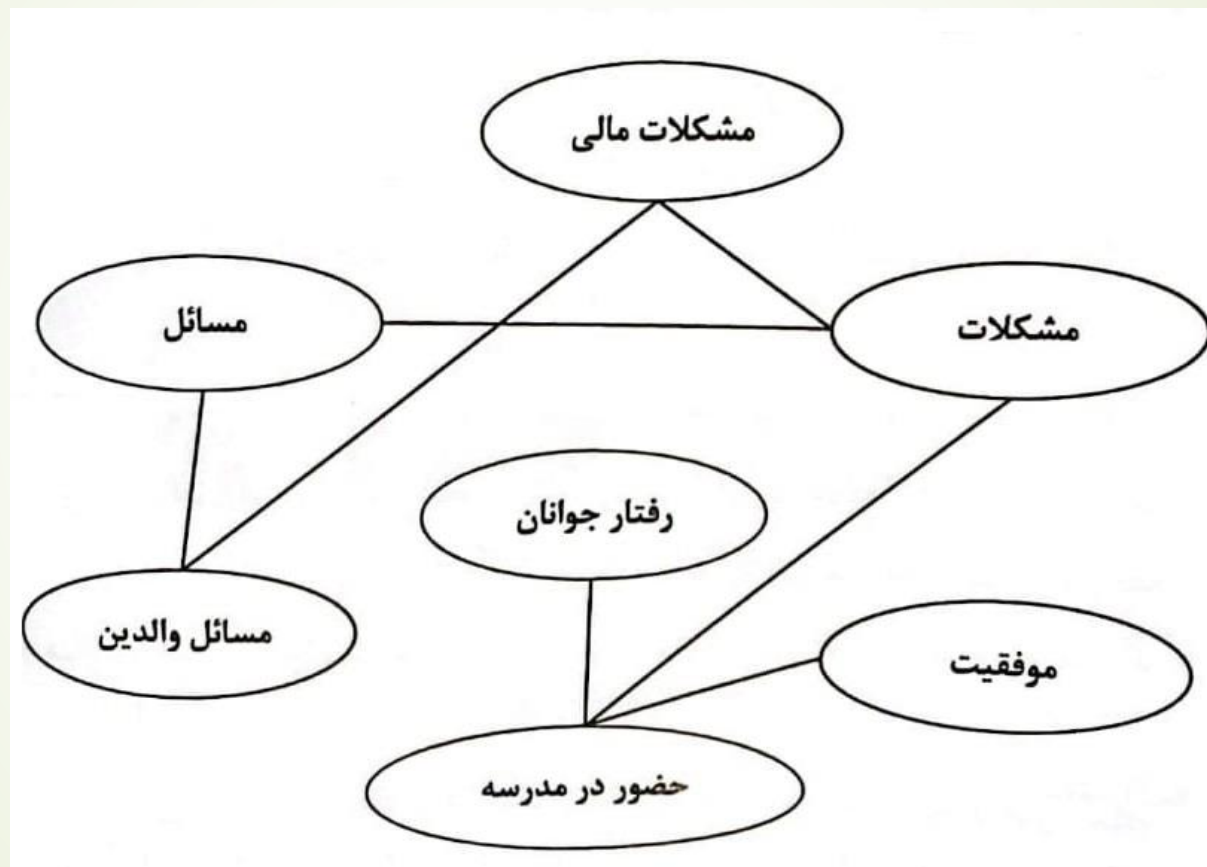
در این الگو پژوهشگر می کوشد داده هایی را که جمع آوری کرده است ؛ طی این شش پرسش عرضه کند تا بر اساس آن نتیجه گیری از داده ها به عمل آید .

- ۱- چرا؟ (علت و هدف ها چیست ؟)
- ۲- چگونه؟ (اعمال و رویدادها چگونه روی می دهد ؟)
- ۳- چه کسی؟ (چه کسی در گیر این مساله است ؟ و چه کسی رفتار دوستانه دارد تا به ما کمک کند ؟)
- ۴- چه چیزی؟ (مسائل عمده فعالیت ها چه هستند ؟)
- ۵- چه موقع؟ (چه موقع این اتفاقات می افتد ؟ چه موقع می توان آن را مشاهده کرد ؟)
- ۶- کجا؟ (کجا درس می خوانند ؟ کجا با هم روابط دارند ؟ کجا کار می کنند ؟)

۲- روش تفسیر مفاهیم

هدف از این الگو یافتن راهی برای پیگیری راهبردهای چند گانه و چند جانبه و جامع است. این الگو بر این اساس تدوین شده است که ریشه‌ی بسیاری از مشکلات در جاهای دیگر است و عوامل گوناگونی در به وجود آوردن آن موثر هستند که اگر به این عوامل بنیادین و ریشه‌ای توجه نکنیم، راه حل‌های سطحی ناخواهد توانست پاسخ‌گوی این مشکلات باشد. که این عوامل با مفاهیم نباید صرفاً از اندیشه و ذهن محقق تراوش کند، باید نتیجه‌ی خلاصه‌ی گفته‌ها و اعتقادات و رفتارهای افرادی باشد، که پژوهش در مورد آنها و برای آنها انجام می‌گیرد. برای مثال در منطقه‌ای فقیر نشین رفتار جوانان به عوامل مختلف نسبت داده شده که تصویر آن در اسلاید بعد آمده است. این نمودار، نوعی تحلیل و ریشه‌یابی است.

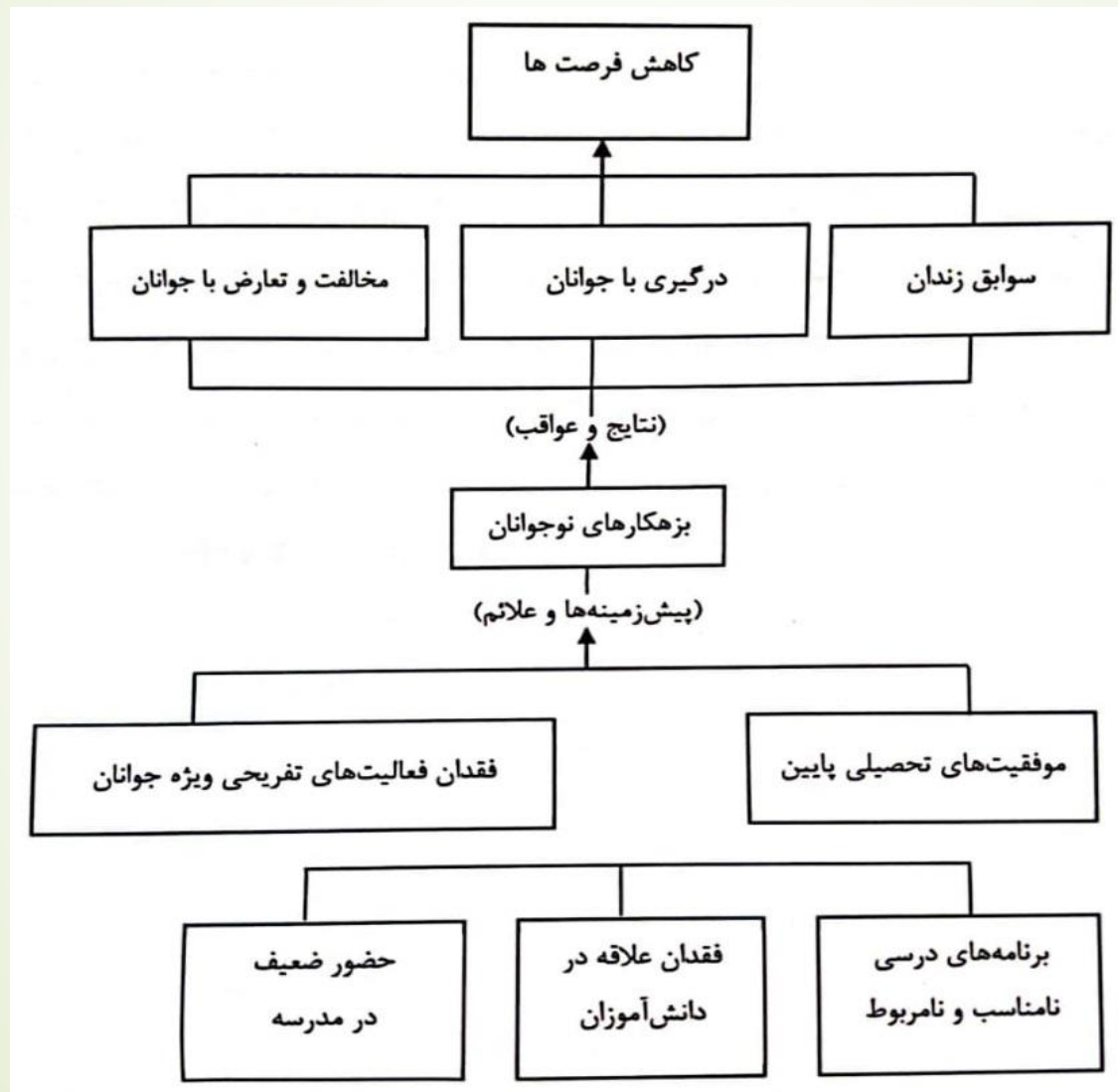
مثال:

۴- روش تجزیه و تحلیل مسائل

از این الگو نیز در ریشه یابی و کشف عوامل مؤثر در یک مشکل استفاده میشود. مفاهیمی مانند: مشکل اصلی، ریشه های اصلی مشکل، دیگر عوامل مهم مربوط به ریشه ها و پیش زمینه ها، نتایج و عواقب منفی عمده و دیگر نتایج مهم، مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرند. برای مثال گروهی از پژوهش گران در تجزیه و تحلیل بزهکاری نوجوانان به این نتیجه رسیده اند که عوامل با پیش زمینه هایی سبب بزهکاری جوانان می شود اقدام ها در نهایت بسیاری از فرصت ها و امکانات رشد و بالندگی جوانان را از بین می برند.

مثال:

۱۰- انتخاب راه جدید

- ✓ در این مرحله ؛ چندین راه حل را ذکر کنید و اولویت بندی کنید .
- ✓ برای انتخاب کاربرد یک راه حل ؛ کاربردی بودن آن است . و باید مشخص کنیم که کدام ها قابل اجرا است و کدام قابل اجرا نیست .
- ✓ باید براساس شواهد نوع یک ، قابلیت آن ها را پیدا کنیم . این راه حل ها ، راه حل منطقی هستند و از دل شواهد نوع یک بیرون می آید.
- ✓ راه حل ها باید بر اساس گفته ها و نظریه ها باشد . این را هم مشخص می کنیم که برچه اساسی انجام شود ؛ بهتر است .
- ✓ در مصاحبه با دوستان و همکاران و ... ؛ می توانیم دلیل قابل اجرا بودن آن راه حل ها را مشخص کنیم .